

Sygn. akt I Ns 152/17

POSTANOWIENIE

Dnia 19 października 2018r.

Sąd Okręgowy w Słupsku I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Małgorzata Banaś (spr.)

Sędziowie : SO Beata Kopania

SO Henryk Rudy

Protokolant: sekretarz sądowy Małgorzata Bugiel

po rozpoznaniu w dniu 19 października 2018 r. w Słupsku

na rozprawie

sprawy z wniosku A. W.

z udziałem E. W.

i Prokuratora Okręgowego w Słupsku

o ubezwłasnowolnienie

postanawia:

1. ubezwłasnowolnić częściowo z powodu zaburzeń psychicznych E. W., syna J. i F., urodzonego (...) w S., ostatnio stale zamieszkałego w miejscowości (...), gmina M., aktualnie przebywającego w Domu Pomocy Społecznej (...) w D., ul. (...);
2. nie obciążać wnioskodawczyni wydatkami powstałymi w sprawie.

Na oryginale właściwe podpisy

Sygn. I Ns 152/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni A. W. wniosła o ubezwłasnowolnienie całkowite swojego męża E. W., podnosząc w uzasadnieniu wniosku, iż uczestnik z uwagi na wiek i problemy zdrowotne - zarówno fizyczne, jak i psychiczne - jest osobą niezdolną do samodzielnego życia i wymaga stałej opieki osób drugich. Obecnie zachowuje się pasywnie, nie wychodzi z domu, niechętnie poddaje się zabiegom higienicznym. Całe dni leży w łóżku, opuszczając je wyłącznie w porze posiłków. Nie interesuje się również problemami finansowymi związanymi z niegdyś prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą. Ma przy tym problemy ze zrozumieniem sytuacji w jakiej się znalazł, nie przywiązuje większej wagi do wysokości zaciągniętych i pozostałych nadal zobowiązań.

Uczestnik uznał wniosek za bezpodstawny, nie kwestionując jednocześnie, że potrzebują pomocy w załatwianiu różnych spraw dlatego, że ma problemy z poruszaniem się oraz pamięcią.

Prokurator Okręgowy w Słupsku, po przeprowadzeniu postępowania, poparł wnioski w zakresie częściowego ubezwłasnowolnienia uczestnika postępowania.

Wnioskodawczyni reprezentowana w toku postępowania przez profesjonalnego pełnomocnika, po zapoznaniu się z opinią dwóch niezależnych zespołów biegłych sądowych z zakresu psychiatrii i psychologii, ostatecznie pozostawiła do decyzji Sądu zakres ubezwłasnowolnienia uczestnika.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Uczestnik postępowania E. W. urodził się w dniu (...) w miejscowości S..

Dowód: odpis skrócony aktu urodzenia k. 21.

Wnioskodawczyni A. W. jest żoną uczestniczka postępowania E. W..

Dowód: odpis skrócony aktu małżeństwa E. i A. W. k.21.

W 2015 roku uczestnik doznał udaru mózgu z niedowładem lewostronnym i w okresie od 25 sierpnia do 2 września 2015r. był hospitalizowany na Oddziale (...) (...)Szpitala (...)w S., a następnie od 7 września do 12 października 2015r, na Oddziale (...) (...).

Dowód; karta informacyjna leczenia szpitalnego k. 11, k. 13-14, dokumentacja medyczna k. 12, k. 16-20.

Od września 2017r. uczestnik przebywa w Domu Pomocy Społecznej (...) w D..

W czasie wysłuchania uczestnika w dniu 6 listopada 2017r. i 13 kwietnia 2018r. kontakt z uczestnikiem był zachowany. Był zorientowany co do swojej sytuacji, przyznawał jednocześnie, że potrzebuje pomocy przy myciu i ubieraniu oraz załatwianiu różnych spraw dlatego, że ma problemy z poruszaniem się i pamięcią. Nie miał rozeznania co do wysokości kosztów jego pobytu w ośrodku.

Uczestnik nie posiada prawa do żadnego świadczenia z ZUS-u.

Dowód; wysłuchanie uczestnika postępowania k. 60 i k. 119.

W opinii sporządzonej na podstawie badania sądowo-lekarskiego biegli sądowi psycholog A. w.i psychiatra K. G. stwierdzili u uczestnika organiczne zaburzenia osobowości z cechami zespołu czołowego oraz przebyty udar niedokrwienny mózgu z niedowładem połowicznym lewostronnym. Znacznie ograniczoną zdolność do prawidłowego kierowania swoim postępowaniem i prowadzenia swoich spraw, wskazując jednocześnie, że wymaga pomocy w szczególności w zakresie podejmowania decyzji związanych ze sprawami finansowymi, majątkowymi, urzędowymi i dotyczącymi leczenia.

Dowód: opinia sądowa biegłej z zakresu psychologii oraz biegłego z zakresu psychiatrii k. 79.

Tożsame wnioski wyprowadził na podstawie jednorazowego badania psychiatrycznego i psychologicznego, zebranego wywiadu i po analizie dokumentacji medycznej oraz akt sprawy, drugi zespół biegłych sądowych z zakresu psychologii i psychiatrii rozpoznając u E. W. organiczne zaburzenia osobowości z cechami zespołu czołowego, stan po udarze niedokrwiennym mózgu z utrzymującym się niedowładem połowicznym lewostronnym. W ocenie biegłych uczestnik w aktualnym stanie zdrowia psychicznego ma znacznie ograniczoną zdolność do samodzielnego funkcjonowania, podejmowania decyzji i kierowania swoim postępowaniem. Wymaga pomocy w zakresie planowania i realizowania leczenia, prowadzenia spraw majątkowych, prowadzenia spraw urzędowych. Jest w stanie przeczytać pisma sądowe, ale może mieć problemy z właściwym ich zrozumieniem.

Dowód: opinia sądowa biegłej z zakresu psychologii oraz biegłego z zakresu psychiatrii k. 131-133.

Z zaświadczenia dyrektora Domu Pomocy Społecznej w D. z dnia 11 października 2018r. wynika, że stan zdrowia E. W. w ostatnim czasie znacznie się pogorszył. Nie jest w stanie samodzielnie chodzić, dlatego też na co dzień korzysta z wózka inwalidzkiego. Od kilku miesięcy nie kontroluje potrzeb fizjologicznych i korzysta z pieluchomajtek.

Dowód; zaświadczenie k. 158.

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do art. 13 § 1 kodeksu cywilnego osoba która ukończyła lat trzynaście, może być ubezwłasnowolniona całkowicie, jeżeli wskutek choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, nie jest w stanie kierować swym postępowaniem. Konsekwencją ubezwłasnowolnienia całkowitego jest natomiast to, że osoba całkowicie ubezwłasnowolniona nie posiada zdolności do czynności prawnych (art. 12 k.c.). Ze względu na daleko posuniętą ingerencję w sferę praw osobistych osoby fizycznej, w razie jej ubezwłasnowolnienia całkowitego w orzecznictwie Sądu Najwyższego rygorystycznie podchodzi się do wykładni przesłanek ubezwłasnowolnienia wskazanych w art. 13 § 1 k.c. Podkreśla się m.in. że istnienie choroby psychicznej lub innej wskazanej w art. 13 § 1 k.c. przyczyny nie jest przesłanką wystarczającą do orzeczenia ubezwłasnowolnienia całkowitego. Musi jej jeszcze towarzyszyć powiązana z tymi przyczynami niemożność kierowania swoim postępowaniem przez osobę fizyczną, której wniosek dotyczy. Przy czym przez pojęcie „niemożność” rozumie się brak świadomego kontaktu z otoczeniem oraz brak intelektualnej oceny swojego zachowania i wywołanych w nim następstw (tak m.in. Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17.05.2013r., (...)). Orzeczenie o ubezwłasnowolnieniu całkowitym powinno następować tylko wtedy, gdy ochrony interesu osoby fizycznej nie da się zapewnić w stopniu właściwym przy zastosowaniu innych normatywnych instytucji ochronnych, w tym przykładowo instytucji ubezwłasnowolnienia częściowego (por. postanowienie SN z dnia 6.09.2017r. (...)). Należy bowiem wcześniej rozważyć, czy ochrona interesów osoby objętej wnioskiem w takich postępowaniach jest możliwa przy zastosowaniu instytucji prawnych, które w mniejszym stopniu ingerują w sferę jej dóbr osobistych i praw.

Stosownie do art. 16 § 1 k.c. osoba pełnoletnia może być ubezwłasnowolniona częściowo z powodu choroby psychicznej, niedorozwoju umysłowego albo innego rodzaju zaburzeń psychicznych, w szczególności pijaństwa lub narkomanii, jeżeli stan tej osoby nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw.

Przesłanki ubezwłasnowolnienia częściowego są analogiczne do ubezwłasnowolnienia całkowitego. Różnica polega na tym, że stan osoby, która ma być ubezwłasnowolniona częściowo, nie uzasadnia ubezwłasnowolnienia całkowitego, lecz potrzebna jest pomoc do prowadzenia jej spraw. W odróżnieniu od ubezwłasnowolnienia całkowitego, skutkiem ubezwłasnowolnienia częściowego jest powstanie stanu ograniczonej zdolności do czynności prawnych. Wyłącznie interes osoby chorej jest przesłanką ubezwłasnowolnienia częściowego – wyrażający się w potrzebie pomocy do prowadzenia spraw tej osoby (por. np. post. SN z 29.12.1983 r., (...), post SN z 17.2.1981 r., (...), post SN z 11.8.1971 r., (...), post. SN z 30.5.1968 r. (...)).

Z ustaleń stanowiących podstawę faktyczną rozstrzygnięcia w tym z treści dwóch opinii sporządzonych przez dwa niezależne zespoły biegłych wynika, że uczestnik postępowania wymaga pomocy przy prowadzeniu swoich spraw, ma bowiem znacznie ograniczoną zdolność do samodzielnego funkcjonowania, podejmowania decyzji i kierowania swoim postępowaniem. Wymaga pomocy w zakresie planowania i realizowania leczenia, prowadzenia spraw majątkowych, prowadzenia spraw urzędowych. Jednocześnie ustalono, że uczestnik postępowania od września 2017 roku ma zapewnioną faktyczną opiekę sprawowaną przez pracowników Domu Pomocy Społecznej w D., która pozwala na prawidłowe zaspokajanie jego bieżących potrzeb życia codziennego, oraz pomoc w ochronie jej zdrowia. Powód ubezwłasnowolnienia - art. 557 k.p.c. - powinien być ściśle dostosowany do stopnia lub przyczyny stanu psychicznego osoby, której postępowanie dotyczy. Wbrew więc stanowisku wyrażonemu przez wnioskodawczynię w uzasadnieniu wniosku, racji dla orzeczenia ubezwłasnowolnienia całkowitego nie można upatrywać przede wszystkim w konieczności podejmowania przez uczestnika postępowania czynności na płaszczyźnie prawnej w związku z

uregulowaniem czy rozwiązaniem jego problemów finansowych związanych z niegdyś prowadzoną działalnością gospodarczą.

Wątpliwości w doktrynie budzi związanie sądu zakresem żądania wniosku o ubezwłasnowolnienie. Przeważa pogląd, że takiego związania nie ma. Sąd, mając na uwadze przesłanki określone w art. 13 i 16 k.c. z urzędu – w zależności od wyników postępowania – rozstrzyga o tym, czy ma być orzeczone ubezwłasnowolnienie całkowite czy tylko częściowe, albowiem celem ubezwłasnowolnienia jest ochrona praw osoby, której wniosek dotyczy - tak B. D. [Z. R., W. S.] (red.), Kodeks t. I, 1975, s. 839] i J. K. [J- J., K. P. (red.), Kodeks, t. III, 1989, s. 887-888] oraz J. G. [T. E. (red.), Kodeks, t. III, 2012, s. 192 i 193], akcentujący występowanie w sprawie o ubezwłasnowolnienie interesu publicznoprawnego (por. też post. SN z 13.12.1976 r, (...), (...), Nr 12, s. 23).

Mając powyższe na uwadze, Sąd na podstawie art. 16 § 1 k.c. ubezwłasnowolnił częściowo E. W..

Na oryginale właściwe podpisy

ZARZĄDZENIE

1. odnotować w kontrolce sporządzenie uzasadnienia;
2. odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć wnioskodawczyni zgodnie z wnioskiem jak na k. 161, na adres jak poprzednio (k. 150);
3. akta przedłożyć z wpływem apelacji Przewodniczącemu Wydziału, lub za 21 dni od doręczenia odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem

S., dnia 12.11. 2018 roku Sędzia